

Gyakran tapasztalom folyóiratokban, előadások vetített képein, kórházi/klinikai zárójelentésekben, hogy nem helyesen szerepelnek az egyes orvosi latin és magyar szavak, kifejezések. Ezért elhatároztam, hogy közzéteszem a leggyakoribb hibákat, tévesen használt szavakat, szókapcsolatokat.

1. *Fetus, fetalis, fetomaternalis* használata a helyes, a foetus, foetalis helytelen! (Latinul a magzat jelentése fetus, az angolok írják hibásan, amit több orvosi nyelv helytelenül átvett.) Öt évtizede küzdök (lásd tankönyveimet, dolgozataimat), hogy helyesen írjuk!!! Az amerikai angolban helyes a szó használata, lásd fetus, fetal. (A latin foetort [szag, illat] kell oe-vel írni!)
2. Nem y-nal, hanem i-vel kell írni a következő szavakat, illetve szótagokat: cisterna, dia-, glia, haemophilia, hemi-, hidradenoma, poliomyelitis, hippo-, nephrolithiasis, oligo-, salpinx, salpingitis, semi-, sigma, sirenomelia, de ipszilonnal kell írni: larynx, pharynx, brady-, tachy-, poly-, polyhydramnion, stb.
3. A *dys-* kórosat, hibásat jelent, a *dis-* jelentése szét, eltérő. Tehát dysfunction, dysgenesis, dysgerminoma, dysmenorrhoea, dystocia, de: discordantia, disjunctio, disproportion, disruptio, dissectio stb.
4. *Post partum* = szülés után, *postpartum* = szülés utáni.
5. *Exstrophia vesicae uriariae* – az extrophia helytelen (ilyen szó nincs is!). Az exstrophia jelentése teljes kifordulás, több mint az eversio, vagy az ectopia.
6. *Polycythaemia, thrombocythaemia* – minden más helytelen!
7. A *kele* görög szó, zsákot jelent: cystokele, dacryocystokele, encephalokele, isthmocele stb. Szintén k-val írjuk az ankylo-, kerato-, koilo-, kraurosis, leukaemia, leuko-, -plakia szavakat, illetve elő- és utótagokat, de a k-t a latinított görög szavakban c-nek írjuk: colpos, ecto-, -ectomia (salpingectomy), ectro-, praeclampsia, tocolysis stb.
8. A *genitale* latin többes száma *genitalia*, magyarul *genitálék*, de a genitáliák használata tilos, hiszen az már kétszeres többes szám!
9. *Cerebellum* (*kisagy*) – a „kis agyak” kétszeresen helytelen, helyesen: kisagyféltekék.
10. *Tangenciális* (érintőleges) – a tangencionális helytelen!
11. A méhnyak (cervix) *érik, megrövidül*, a nyakcsatorna *kifejtődik, kinyílik, kitágul*, a méhszáj *kinyílik, kitágul, eltűnik*.
12. *MRI* (*magnetic resonance imaging*), *MR-vizsgálat*, de az MRI vizsgálat összetétel helytelen, hiszen az imaging már kifejezi a vizsgálatot!
13. Felső végtag: váll – felkar – könyök – alkar – csukló – kéz (*tenyér, kézhat*), de a kézfej szó használata helytelen!
14. Alsó végtag: csípő – comb – térd – lábszár – boka – láb (*talp, lábhat*), de a lábfej szó használata helytelen!
15. Az embrió magyar megfelelője az *ébrény* (a 19. században az ébredő lényből képzett szó). Pl. előébrény-diagnosztika, ébrényi képletek stb. – szeretem használni!
16. *VáJulat* (rés, bevágás) – helyesen j-vel és rövid u-val kell írni (a kifejezés nem a vályú, hanem a váj, vájár szóból származik!)
17. A méhen kívüli terhesség valójában *méhen kívüli beágyazódás*.
18. Hasonlóan helyesebb a szimultán terhesség helyett a *szimultán beágyazódást* használni.
19. *Petevezeték* jobbnak tűnik a petevezető helyett.
20. *Ultrahangvizsgálat, ultrahang-diagnosztika* a helyes, az ultrahangos vizsgálat és az ultrahangos diagnosztika helytelen.
21. *Fatalis* (végzetes), *letalis* (halálos). Gyakori hiba, hogy ezekben a szavakban a t betű után h betűt írnak: lethalis. Az angol nyelv okozza a megtévesztést, mert angolul a halálos jelentése lethal.
22. Kerüljük a germanizmusokat! Pl. a műtétet nem a betegnél, hanem a *beteg*en végeztük; nem valami fölött, hanem *valamin* vitázunk; úgy a beleket, mint a rekeszt érintette a daganatos beszűródés helyett: *mind* a beleket, *mind* a rekeszt beszűrte a daganat.
23. A *húgyhólyagot* ne nevezzük hólyagnak, mert van más hólyag is, pl. szikhólyag; a latin cysta (hólyag, tömlő) a görög kystis szóból származik, lásd megacystis. Az urológusok a húgyhólyagot többnyire egyszerűen cystának nevezik!
24. Kizárólag a magyar orvosi nyelv nevezi kezdetektől fogva hibás szakmai és nyelvi értelmezés következtében a *neonatalis intenzív centrumot* (NIC) PIC-nek. A perinatalis intenzív centrum (PIC) mást jelent, beletartozik nemcsak a neonatológia, hanem a szülészet (tehát a szülönő ellátása is). (Az angol nyelvben neonatal intensive care unit [NICU] használatos.)
25. Az 1/100 (egy per száz) nem egyenlő az 1:100-zal (egy aránylik a százhoz). Az előbbi 100-ból, az utóbbi 101-ből jelent 1-et. Kisebb számok esetén még meggyőzőbb: 1/4 (25%)=4-ből 1, 1:4 (5-ből 1).

Dr. Papp Zoltán
professor emeritus